

мають стати основою нової фінансової архітектури, яка поєднує технологічну ефективність із економічною стабільністю та соціальною відповідальністю.

Список використаних джерел:

1. Міщенко В. І., Науменкова С. В., Міщенко С. В. Цифрові гроші центральних банків: майбутнє інституційних змін у банківському секторі. *Фінанси України*. 2021. № 2. С. 26–48. <https://doi.org/10.33763/finukr2021.02.026>
2. Науменкова С. В. Основні тенденції розміщення грошової маси та їх вплив на формування грошової політики. *Вісник НБУ*. 2006. № 1. С. 19–26.
3. Міщенко В. І., Тіщенко Є.О. Методологічні засади формування механізму впливу цифровізації на забезпечення національно укоріненої стійкості та безпеки економічного розвитку. *Підприємництво та інновації*. 2024. № 32. С. 71–80. <https://doi.org/10.32782/2415-3583/32.11>
4. Naumenkova S., Malyutin O., Mishchenko S. Transition to Inflation Targeting in Ukraine: New Tools for Monetary Policy. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2015. № 166. С. 31–39.
5. Міщенко В. Проблеми капіталізації та консолідації банківської системи України. *Вісник Національного банку України*. 2008. № 10. С. 2–7.
6. Сомик А., Міщенко В. Монетарний трансмісійний механізм в Україні. *Вісник НБУ*. 2007. № 6. С. 24–27.
7. CoinMarketCap. Офіційний сайт. 2025. URL: <https://coinmarketcap.com/>
8. Tishchenko I. Financial Model of Investment Project and Peculiarities of its Use in Project Financing. *European Cooperation*. 2019. № 4. P. 65–78.
9. Naumenkova, S., Mishchenko, S., Tishchenko, I., Mishchenko, V. Government Support for Addressing Energy Poverty in the Context of Low-Carbon Transition. *Public and Municipal Finance*. 2025. Vol. 14, Is. 2. P. 64–82. [https://doi.org/10.21511/pmf.14\(2\).2025.07](https://doi.org/10.21511/pmf.14(2).2025.07)
10. Mishchenko V., Naumenkova S., Mishchenko S., Tishchenko I. Formation and Functioning of Financial Metaverse Platforms. *Financial and credit activities: problems of theory and practice*. 2025. Vol. 1 (60). P. 111–122. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.60.2025.4689>

Ткачук Н.М.

к.е.н., доцент,

доцент кафедри фінансів, банківської справи,
страхування та фондового ринку

Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

ЕЛЕКТРОННІ ГРОШІ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Електронні гроші набули особливої значущості в сучасних умовах цифровізації фінансових процесів, оскільки забезпечують нові можливості для прискорення та оптимізації розрахункових операцій. Актуальність електронних

грошей сьогодні зумовлена низкою ключових чинників, що визначають трансформацію сучасної фінансової системи та розвиток цифрової економіки. До найбільш вагомих чинників віднесемо наступні:

- підвищення прозорості фінансових операцій, адже електронні розрахунки сприяють посиленню контролю за рухом коштів, зниженню рівня тіньових операцій та можливостей ухилення від оподаткування;
- інклюзія та доступність фінансових послуг - електронні гроші дозволяють залучити до фінансової системи населення, яке раніше мало обмежений доступ до банківських послуг, особливо у віддалених регіонах;
- можливість швидкої інтеграції з інноваційними фінансовими технологіями, оскільки електронні гроші є базовим елементом грошового обігу;
- зростання безготівкових розрахунків як юридичними, так фізичними особами (домогосподарствами), також світові тенденції демонструють відмову від готівки та поступовий перехід до електронних форм оплати, що гарантує швидкість, зручність і скорочення транзакційних витрат;
- розвиток електронної комерції як наслідок стрімкого розширення онлайн-торгівлі, що є неможливим без ефективних інструментів цифрових розрахунків, які забезпечують миттєві та захищені платежі.

Враховуючи вищевикладене вважаємо за необхідне розглянути теоретичну сутність електронних грошей та їх особливості. Саме словосполучення «електронні гроші» почало з'являтися в наукових публікаціях вітчизняних і зарубіжних дослідників орієнтовно з середини 1970-х років XX ст. Поштовхом до цього стала поява новітніх інформаційних технологій, які забезпечили можливість ефективного опрацювання великих обсягів даних при виконанні рутинних операцій з орієнтацією на централізоване використання обчислювальних ресурсів. У той період ключова тенденція розвитку інформаційних технологій полягала в автоматизації операційної діяльності людини та створенні автоматизованих систем управління виробничими процесами і технологічними циклами, включаючи банківське обслуговування клієнтів. Перші спроби наукового осмислення сутності електронних грошей пов'язувалися саме з технологічними аспектами зберігання, оброблення та передавання інформації в процесі здійснення безготівкових операцій та платежів економічних суб'єктів.

Упродовж останніх десятиліть уявлення про електронні гроші зазнали суттєвих трансформацій, еволюціонуючи паралельно з розвитком інформаційних технологій і комп'ютерної техніки, які постійно розширюють можливості їх застосування та способи поширення. Не вдаючись до поглибленого огляду сутності трактування досліджуваного поняття зазначимо, що можна виділити три основні підходи до визначення сутності електронних грошей:

1) в контексті нематеріальної форми готівкових коштів: електронні гроші – гроші, які можуть бути такими лише за умови дотримання усіх базових властивостей готівкових коштів: оборотності, відсутності прямої прив'язки до банківського рахунку, відсутності клірингових процедур, універсальності та остаточності проведення розрахунків;

2) в контексті фінансового інструменту з попередньо визначеною вартістю: електронні гроші являють собою грошову вартість, що відображає вимогу до емітента та зберігається в електронному пристрої;

3) в контексті засобу здійснення платежів: електронні гроші відображають вимогу до емітента, яка зберігається в електронному пристрої та приймається як платіж третіми особами, відмінними від емітента; електронні гроші емітуються після надходження коштів не меншого розміру, ніж прийняті зобов'язання, а також приймаються як засіб платежу не тільки емітентом, а й іншими суб'єктами ринку.

Офіційне трактування сутності електронних грошей Національним банком України сьогодні таке: «Електронні гроші – це одиниці вартості, що зберігаються в електронному вигляді, випущені емітентом електронних грошей для виконання платіжних операцій (у тому числі з використанням наперед оплачених платіжних карток багатоцільового використання), які приймаються як засіб платежу іншими особами, ніж їх емітент, та є грошовим зобов'язанням такого емітента електронних грошей; електронні гроші існують лише в безготівковій формі» [1].

Отже, на наш погляд, електронні гроші – це інформаційно відображена на електронних носіях форма реалізації загального еквівалента вартості.

Ідентифікуючи електронні гроші з інформаційним відтворенням загального еквівалента, ми розглядаємо їх як нову якісну, самостійну та нематеріальну форму носія грошових відносин. Якщо спочатку носіями виступали товари зі стійкою споживчою цінністю, згодом – дорогоцінні метали, пізніше паперові замітники металу, то сьогодні їх місце посідає інформація, яка є специфічним носієм вартості грошей.

Список використаних джерел:

1. Безготівкові розрахунки. Платежі та розрахунки. URL. <https://bank.gov.ua/ua/payments/nocash>